



PREZES
Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów

Warszawa, 2002.04.05

DDF3-580/1/98/02/EK

D E C Y Z J A nr DDF- 21/2002

Na podstawie art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319 ze zm.) po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego na wniosek Rady Krajowej Federacji Konsumentów z siedzibą w Warszawie przeciwko Powszechnej Kasie Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna w Warszawie Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **uznaje praktyki**

polegające na

- wprowadzeniu w obowiązującym od dnia 1 lipca 1997 r. „Regulaminie otwierania i prowadzenia rachunków oszczędnościowo - rozliczeniowych w Powszechnej Kasie Oszczędności Banku Państwowym”:

- w par. 36 - zapisu wyłączającego odpowiedzialność PKO za szkodę powstałą na skutek niewykonania operacji bankowych na koncie osobistym w przypadku awarii sprzętu komputerowego uniemożliwiającej chwilowy dostęp do zapisów księgowych i prowadzenia bieżącej obsługi klientów,
- w par. 26 - obowiązku powiadamiania na piśmie o utracie czeków, co umożliwia szybką i skuteczną reakcję banku i natychmiastowe zablokowanie konta,
- w par. 28 i 29 - zapisów przerzucających na klienta odpowiedzialność za realizację utraconych czeków przez osoby nieuprawnione w ciągu faktycznie dwóch dni po zgłoszeniu utraty czeków (dotyczy to realizacji czeków w innych oddziałach PKO poza oddziałem macierzystym lub oddziale przyjmującym zawiadomienie o utracie blankietów czekowych albo czeków),
- w rozdziale XVI - uciążliwych i nierównoprawnych warunków zamknięcia konta osobistego, uniemożliwiających klientowi wypowiedzenie umowy rachunku bez zachowania 30 dniowego terminu wypowiedzenia (podczas gdy PKO może wypowiedzieć umowę również w takim trybie), w szczególności w przypadkach zmiany taryfy za usługi lub prowizji bankowych dokonanej bez stosownego

uprzedzenia,

- w par. 7 - wzoru „umowy rachunku oszczędnościowo -rozliczeniowego” zwanego kontem osobistym, odpłatności za informacje przekazywane przez PKO po każdej zmianie salda konta osobistego,

- nie zawarciu w „Regulaminie otwierania i prowadzenia rachunków oszczędnościowo - rozliczeniowych w Powszechnej Kasie Oszczędności Banku Państwowym”:

- zapisu wprowadzającego obowiązek banku sprawdzania i odnotowywania na odwrocie czeku tożsamości osoby przedstawiającej czek,
- zapisu wprowadzającego obowiązek banku sprawdzania stanu konta przy wypłacie i obowiązku odmówienia wypłaty powodującej przekroczenia dopuszczalnej kwoty debetu oraz zrezygnowanie z obowiązującego przed datą 1 lipca 1997 r. zapisu nakładającego na bank obowiązek sprawdzenia autentyczności podpisu osoby realizującej czek imienny,

za ograniczające konkurencję, co wyczerpuje przesłanki art. 8 ust. 2 pkt 7 ww. ustawy i stwierdza zaniechanie ich stosowania.

UZASADNIENIE

Do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej Prezesem Urzędu) wpłynął wniosek Rady Krajowej Federacji Konsumentów (zwanej dalej wnioskodawcą), o wszczęcie postępowania w sprawie stosowania przez Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski S.A. (w dacie wszczęcia postępowania - Bank Państwowy Powszechna Kasa Oszczędności, zwany dalej PKO) z siedzibą w Warszawie praktyk ograniczających konkurencję, polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku rachunków oszczędnościowo - rozliczeniowych poprzez wprowadzenie z dniem 1 lipca 1997 r. w „Regulaminie otwierania i prowadzenia rachunków oszczędnościowo - rozliczeniowych w Powszechnej Kasie Oszczędności Banku Państwowym” szeregu warunków umów dotyczących prowadzenia tych rachunków, utrudniających konsumentom dochodzenie swoich praw, co mogło naruszać art. 8 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 122, poz. 1319 ze zm.), zwanej dalej ustawą antymonopolową. Wniosek dotyczył następujących zapisów regulaminu:

- wprowadzenia:

- w par. 36 - zapisu wyłączającego odpowiedzialność PKO za szkodę powstałą na skutek niewykonania operacji bankowych na koncie osobistym w przypadku awarii sprzętu komputerowego uniemożliwiającej chwilowy dostęp do zapisów księgowych i prowadzenia bieżącej obsługi klientów,
- w par. 26 - obowiązku powiadamiania na piśmie o utracie czeków, co umożliwia szybką i skuteczną reakcję banku i natychmiastowe zablokowanie konta,

- w par. 28 i 29 - zapisów przerzucających na klienta odpowiedzialność za realizację utraconych czeków przez osoby nieuprawnione w ciągu faktycznie dwóch dni po zgłoszeniu utraty czeków (dotyczy to realizacji czeków w innych oddziałach PKO poza oddziałem macierzystym lub oddziale przyjmującym zawiadomienie o utracie blankietów czekowych albo czeków),
- w rozdziale XVI - uciążliwych i nierównoprawnych warunków zamknięcia konta osobistego, uniemożliwiających klientowi wypowiedzenie umowy rachunku bez zachowania 30 dniowego terminu wypowiedzenia (podczas gdy PKO może wypowiedzieć umowę również w takim trybie), w szczególności w przypadkach zmiany taryfy za usługi lub prowizji bankowych dokonanej bez stosownego uprzedzenia,
- w par. 7 - wzoru „Umowy rachunku oszczędnościowo -rozliczeniowego” zwanego kontem osobistym odpłatności za informacje przekazywane przez PKO po każdej zmianie salda konta osobistego,

- nie zawarcia:

- zapisu wprowadzającego obowiązek banku sprawdzania i odnotowywania na odwrocie czeku tożsamości osoby przedstawiającej czek,
- zapisu wprowadzającego obowiązek banku sprawdzania stanu konta przy wypłacie i obowiązku odmówienia wypłaty powodującej przekroczenia dopuszczalnej kwoty debetu oraz rezygnacji z obowiązującego przed datą 1 lipca 1997 r. zapisu nakładającego na bank obowiązek sprawdzenia autentyczności podpisu osoby realizującej czek imienny.

W uzasadnieniu wniosku wnioskodawca wskazał na posiadanie przez PKO dominującej pozycji na rynku rachunków oszczędnościowo - rozliczeniowych (udział ok. 50-60%), podkreślając, iż pozycja ta wynika z zasięgu terytorialnego PKO, znacznej ilości oddziałów oraz utrwalonego zwyczajowo kręgu klientów zwłaszcza w średnim i starszym wieku, zaznaczając przy tym, iż pozycja PKO na ww. rynku nie słabnie.

Wnioskodawca zwrócił uwagę, iż stosowane przez banki regulaminy określające treść łączących bank i klienta praw i obowiązków są aktami skierowanymi do nieoznaczonego kręgu klientów określonymi przez bank jednostronnie, jednak ich charakter jest umowny. Wnioskodawca podkreślił, iż uznanie regulaminów za akty o charakterze nienormatywnym powoduje możliwość oceniania ich treści pod kątem zgodności z prawem, zasad współżycia społecznego i właściwości stosunków (art. 58 i 353¹ kc) oraz na dokonywanie ich wykładni według reguł właściwych dla oświadczeń woli (art. 65 Kc). Zdaniem wnioskodawcy wymienione we wniosku zapisy regulaminu stwarzają dla konsumentów uciążliwe warunki dochodzenia ich praw, wynikających z umowy rachunku oszczędnościowo - rozliczeniowego.

W dniu 5 grudnia 1997 r. Prezes Urzędu wszczął na wniosek Rady Krajowej Federacji Konsumentów postępowanie antymonopolowe w sprawie stosowania przez PKO praktyk monopolistycznych, polegających na wprowadzeniu z dniem 1

lipca 1997 r. w Regulaminie rachunków oszczędnościowo - rozliczeniowych szeregu zapisów utrudniających konsumentom dochodzenie swoich praw, co mogło stanowić naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 7 ustawy antymonopolowej (w dacie wszczęcia - art. 5 ust. 1 pkt 6 lub pkt 8 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów - Dz. U. Nr 49, poz. 318 ze zm.).

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania (pismo z dnia 22 grudnia 1997 r.) PKO zaprzeczył, że posiada bierną legitymację do występowania w postępowaniu, ponieważ działając na rynku usług bankowych nie posiada na nim pozycji dominującej, wykazując poniższy udział w rynku w następujących sektorach działalności:

- depozyty złotówkowe w sektorze bankowym -[...]%,
- depozyty walutowe - [...]%,
- fundusz zasadniczy i rezerwy- [...] %,
- należności od sektora finansowego - [...]%,
- należności od sektora budżetowego - [...] %,
- kredyty dla sektora nie finansowego - [...]%.

Ponadto wskazano, iż pozycja PKO w systemie bankowym wykazuje regres m.in. odnośnie przyrostu nowo otwieranych rachunków oszczędnościowo - rozliczeniowych. Według danych PKO, w okresie od 1 stycznia do 30 września 1996 r. przyrost rachunków wynosił 442 936 szt., natomiast w analogicznym okresie 1997 r. przyrost ten zmniejszył się do 220 773 szt. Jednocześnie w 1997 r. w siedmiu polskich bankach detalicznych, licząc grupę PeKaO S.A. razem, przybyło 724,6 tys. rachunków oszczędnościowo – rozliczeniowych.

PKO wniósł o umorzenie postępowania.

Z uwagi na nieustosunkowanie się do każdego z zarzutów, wymienionych w zawiadomieniu o wszczęciu postępowania, Prezes Urzędu ponownie pismem z dnia 19 stycznia 1998 r. wezwał PKO do udzielenia wyczerpujących wyjaśnień, który w piśmie z dnia 5 lutego 1998 r. poinformował, że:

I. zapis dotyczący odpowiedzialności banku za szkody powstałe w wyniku awarii sprzętu komputerowego ulegnie zmianie z dniem 1 kwietnia 1998 r. w taki sposób, iż zostanie wykreślona część zapisu mówiąca o braku odpowiedzialności PKO za powstałą szkodę,

II. bank nie stawia żadnych przeszkód do zamknięcia konta wcześniej niż to wynika z 30 dniowego terminu wypowiedzenia, o ile saldo zamykanego rachunku zostanie potwierdzone przez jego posiadacza, natomiast rozwiązanie umowy przez bank bez wypowiedzenia ograniczone zostało do szczególnie rażących naruszeń jej postanowień przez klienta,

III. rachunki ROR są prowadzone nieodpłatnie, natomiast za niektóre wykonywane dodatkowo na życzenie klienta czynności są przewidziane opłaty,

IV. pisemne potwierdzenie zgłoszenia utraty czeków jest niezbędne dla celów dowodowych, co ma szczególne znaczenie w przypadku uruchomienia kosztownej procedury zastrzeżeń oraz oceny odpowiedzialności banku z tytułu odmowy realizacji czeku, gdy zastrzeżenie pochodziło od osoby nieuprawnionej, ponadto zawiadomienie o utracie czeków można złożyć w każdym oddziale a nie tylko w oddziale prowadzącym konto,

V. obowiązek sprawdzenia tożsamości osoby przedstawiającej czek do wypłaty wynika z przepisów rangi ustawowej i jest przeniesiony do przepisów instrukcyjnych przeznaczonych dla pracowników banku,

VI. sprawdzanie przy każdej wypłacie salda rachunku jest możliwe jedynie tam, gdzie istnieje odpowiedni system komputerowy,

VII. par. 28 regulaminu obowiązującego do 30 czerwca 1997 r. dotyczył sprawdzenia podpisu wystawcy czeku, a PKO, zmieniając zapis ww. paragrafu, nie zniósł obowiązku sprawdzania podpisu wystawcy czeku z kartą wzoru podpisu przy realizacji czeków gotówkowych.

Jednocześnie PKO podtrzymał wniosek o umorzenie postępowania.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

PKO wprowadził z dniem 1 lipca 1997 r. nowy „Regulamin otwierania i prowadzenia rachunków oszczędnościowo - rozliczeniowych w Powszechnej Kasie Oszczędności Banku Państwowym” (zwany dalej Regulaminem), który został przesłany klientom banku łącznie z wzorem umowy rachunku. W piśmie przekazanym razem z Regulaminem PKO wniósł, aby jego adresaci po zapoznaniu się z załączonym regulaminem i wzorem umowy podjęli decyzję o przyjęciu bądź odrzuceniu nowych warunków umowy. Odrzucenie nowych warunków powodowało rozwiązanie dotychczasowej umowy rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego. W Regulaminie tym zostały wprowadzone istotne zmiany zapisów szeregu paragrafów w stosunku do regulaminu wcześniej obowiązującego

W trakcie przeprowadzonego postępowania Urząd porównał kwestionowane przez wnioskodawcę zapisy Regulaminu zarówno z zapisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939 ze zm.), zwanej dalej prawo bankowe, jak również z regulaminami ROR-ów prowadzonych przez banki konkurencyjne na rynku tych rachunków.

Z analizy zapisów Regulaminu, wyjaśnień przekazanych przez PKO oraz materiałów zebranych w trakcie badań wynika, że zamieszczenie w paragrafie 36 zapisu wyłączającego odpowiedzialność PKO za szkodę powstałą na skutek niewykonania operacji bankowych na koncie osobistym w przypadku awarii sprzętu komputerowego uniemożliwiającej chwilowy dostęp do zapisów księgowych i prowadzenia bieżącej obsługi klientów wyłącza wszelką odpowiedzialność banku za utrudniony dostęp klientów do własnych środków

finansowych zgromadzonych na koncie. W Regulaminie brak jest zapisów, które wskazywałyby na troskę o klienta w takiej sytuacji. Z wyjaśnień banku wynika, iż możliwe jest sprawdzenie salda konta osobistego w przypadku awarii sprzętu komputerowego w oparciu o archiwizowane w oddziale wydruki komputerowe, dlatego też, pomimo iż awaria wyklucza, zdaniem banku, bieżącą aktualizację salda, jak również uniemożliwia dokonanie innych niezbędnych czynności zapewniających bezpieczeństwo operacji bankowych, bank powinien zapewnić, w sytuacji awaryjnej, wypłaty pewnych określonych kwot, np. do wysokości wypłat w urzędzie pocztowym. Taki zapis w regulaminie ROR przyjął jeden z konkurencyjnych banków. Podkreślenia wymaga fakt, iż poza PKO tylko nieliczne banki działające na rynku ROR, zastosowały w regulaminach zapisy wyłączające odpowiedzialność banku za związane z awariami systemów komputerowych utrudnienia w obsłudze klientów.

Zapis paragrafu 26 dotyczący obowiązku powiadamiania na piśmie o utracie czeków, uniemożliwiający szybką i skuteczną reakcję banku i natychmiastowe zablokowanie konta, stanowi dodatkową uciążliwość dla klientów i może spowodować opóźnienie zablokowania konta w oddziale prowadzącym rachunek. Podstawowym problemem w momencie utraty czeków przez posiadacza konta jest brak pewności, że zostanie ono zablokowane jak najszybciej. W Regulaminie nie ma gwarancji natychmiastowego przekazania informacji z oddziału, do którego zostanie zgłoszony fakt utraty czeków, do właściwego oddziału prowadzącego rachunek.

Treść paragrafów 28 i 29 wskazuje na fakt przerwania przez PKO na klienta odpowiedzialności za ewentualną realizację utraconych czeków przez osoby nieuprawnione w ciągu faktycznie dwu dni po zgłoszeniu utraty czeków (dotyczy to realizacji czeków w innych oddziałach PKO poza oddziałem macierzystym lub oddziale przyjmującym zawiadomienie o utracie blankietów czekowych albo czeków). Z zapisu tego nie wynika, iż oddział banku przyjmujący zgłoszenie klienta o utracie czeków, ma obowiązek natychmiastowego powiadomienia oddziału banku prowadzącego rachunek, co może skutkować wydłużeniem okresu zablokowania rachunku w tym oddziale.

Zapisy Regulaminu dotyczące pobierania opłat i prowizji za czynności bankowe wynikają z uprawnień przysługujących bankom na podstawie przepisów prawa bankowego. W świetle art. 110 prawa bankowego bank może pobierać prowizje z tytułu wykonywanych czynności bankowych oraz opłaty za wykonywanie innych czynności, w tym także opłaty za przygotowanie, sporządzenie i przekazanie informacji stanowiących tajemnicę bankową uprawnionym przez ustawę osobom. W przypadku rozwiązania umowy rachunku obie strony obowiązują ten sam 30 dniowy termin wypowiedzenia. Jednostronne rozwiązanie umowy przez PKO dotyczy pięciu ściśle określonych przypadków, w których posiadacz konta naruszył bądź postanowienia zawartych z bankiem umów (umowa rachunku, umowa kredytu), bądź przepisy prawa bankowego (par. 84 ust. 5), bądź też w świetle prawa nie jest osobą zdolną do czynności prawnych. W przypadku zmiany taryf i

pro wizji 30 dniowy termin wypowiedzenia nie stanowi formalnej przeszkody wycofania środków przez posiadacza rachunku, którymi może swobodnie dysponować (zgodnie z art. 51 prawa bankowego) i przeniesienia środków finansowych do innego banku.

W odniesieniu do pozostałych zarzutów dotyczących:

- braku w Regulaminie zapisu wprowadzającego obowiązek banku sprawdzania i odnotowywania na odwrocie czeku tożsamości osoby przedstawiającej czek,
- braku w Regulaminie zapisu wprowadzającego obowiązek banku sprawdzania stanu konta przy wypłacie i obowiązku odmówienia wypłaty powodującej przekroczenia dopuszczalnej kwoty debetu,
- rezygnacji z zapisu zawartego w par. 28 poprzednio obowiązującego regulaminu, nakładającego na bank obowiązek sprawdzenia autentyczności podpisu osoby realizującej czek imienny,

Prezes Urzędu na podstawie wyjaśnień PKO ustalił, iż odpowiednie regulacje dotyczące kontroli czeku przedstawionego do realizacji zawiera instrukcja służbowa przeznaczona dla pracowników obrotu czekowego PKO. Ponadto również zapis par. 45 Regulaminu stanowi, iż „zapłata czeku imiennego następuje po sprawdzeniu dokumentu tożsamości osoby przedstawiającej czek”.

Jednocześnie przeprowadzone analizy dowiodły, iż treść przedmiotowych zapisów jest zbliżona do zapisów regulaminów ROR prowadzonych w bankach konkurencyjnych.

Postępowanie wykazało, że zachowanie PKO oraz jego udział w rynku ROR, wynoszący na koniec 1997 r. ok. 47%, mogły stanowić przesłanki stwarzające podstawy do stwierdzenia stosowania przez PKO praktyk ograniczających konkurencję na omawianym rynku w zakresie zgłoszonym przez wnioskodawcę, w szczególności odnośnie zapisów paragrafów 26, 28, 29 i 36 Regulaminu. Wprawdzie w odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania bank wskazał na swój udział w różnych sektorach działalności, nie przekraczający 40%, lecz przekazane wielkości nie dotyczyły jego udziału w rynku ROR.

W toku postępowania pismem z dnia 16 czerwca 1999 r. znak:

BD.2.2.601/R/214/99 PKO zawiadomił Prezesa Urzędu o zmianie formuły rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowego (nowa nazwa SUPERKONTO), którego regulamin zawiera zapisy korzystniejsze dla klientów w kwestiach objętych postępowaniem. W szczególności:

- zrezygnowano z zapisu wyłączającego odpowiedzialność banku za szkody powstałe wskutek awarii sprzętu komputerowego,
- skrócono termin przejęcia odpowiedzialności przez bank za szkody wynikłe z realizacji skradzionych bądź utraconych czeków i blankietów czekowych; w oddziale przyjmującym zawiadomienie - od chwili przyjęcia, w innych

oddziałach - do 24 godzin od momentu poinformowania banku przez klienta o utracie czeków,

- wprowadzono możliwość telefonicznego zastrzeżenia utraconych czeków i blankietów czekowych w oddziale prowadzącym rachunek,
- przewidziano obowiązek wylegitymowania osoby przedstawiającej do zapłaty imienny czek gotówkowy,
- wprowadzono obowiązek kontroli wysokości salda rachunku.

Analiza porównawcza obu regulaminów wykazała, iż zapisy wprowadzonego w życie z dniem 4 maja 1999 r. "Regulaminu otwierania i prowadzenia rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowego SUPERKONTO" w PKO przynoszą zmiany na korzyść klientów, eliminując w znacznej mierze zarzuty postawione w stosunku do Regulaminu z dnia 1 lipca 1997 r.

Przekazane przez PKO informacje, dotyczące malejącego udziału w rynku ROR, znalazły odzwierciedlenie w analizie wyników badań rynku rachunków oszczędnościowo - rozliczeniowych za lata 1995-1997 przeprowadzonych przez Urząd - na podstawie informacji uzyskanych z 49 banków działających na rynku - w roku 1997. Następnie w 1998 r., ramach prowadzonego postępowania, Urząd ponownie skierował ankietę do 48 banków w celu określenia m.in. aktualnego stanu koncentracji na rynku ROR-ów (pismo z dnia 12 marca 1998 r., znak DDR3-580/1/98/EK). Z informacji ankietowych wynika, że udział PKO w ww. rynku wykazuje od 1995 r. tendencję spadkową z [...] % na dzień 31 grudnia 1995 r., poprzez [...] % - 31 grudnia 1996 r., do [...] % - 30 czerwca 1997 r. i [...] % - 31 grudnia 1997 r.

Przeprowadzone badania stanu koncentracji oraz dalsza obserwacja rynku ROR wykazały, że od roku 1995 następuje dynamiczny rozwój usługi ROR w bankach konkurencyjnych, co spowodowało systematyczny spadek udziału PKO w tym rynku. Na koniec roku 2000 udział PKO w omawianym rynku spadł poniżej [...] % i wyniósł ok. [...] %, natomiast we wrześniu 2001 r. wyniósł ok. [...] %. Jednocześnie PKO spotyka się z coraz silniejszą konkurencją na ww. rynku, związaną m.in. z rozwojem bankowości elektronicznej oraz zjawiskiem konsolidacji banków konkurencyjnych, skutkującym wzmocnieniem pozycji rynkowej tych banków.

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Na podstawie art. 117 ustawy antymonopolowej utraciła moc ustawa z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów i zgodnie z art. 113 ustawy obecnie obowiązującej, postępowania wszczęte na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. prowadzi się na podstawie przepisów nowej ustawy. Zgodnie z przepisami nowej ustawy przez praktyki ograniczające konkurencję rozumie się działania naruszające zakazy art. 8, dotyczące nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym

przez jednego lub kilku przedsiębiorców. Zarzucane przez wnioskodawcę praktyki ograniczające konkurencję, stanowią naruszenie przepisów art. 8 ust. 2 pkt 7 nowej ustawy.

Zarówno pod rządami poprzedniej ustawy, jak również zgodnie z art. 4 pkt 9 ustawy antymonopolowej, przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.

Ustalenia przedmiotowego postępowania potwierdziły zarzuty wnioskodawcy, iż w dacie wszczęcia postępowania PKO posiadał udział w rynku ROR wskazujący na istnienie pozycji dominującej i nadużył jej poprzez wprowadzenie zapisów Regulaminu, stwarzających konsumentom uciążliwe warunki dochodzenia ich praw wynikających z umowy rachunku oszczędnościowo -rozliczeniowego w rozumieniu art. 58 i 353' oraz art. 65 kc. Bank wskazał wprawdzie na brak posiadania pozycji dominującej na rynku usług bankowych, ale nie wykazał jej braku w sposób bezsporny w odniesieniu do rynku usługi ROR. Informacje podane przez bank, dotyczące udziału w różnych segmentach rynku, nie odnoszą się bowiem do rynku ROR -ów. Jednak, jak wcześniej wskazano, pozycja PKO w systemie bankowym wykazuje tendencję słabnącą m.in. w zakresie przyrostu nowo otwieranych rachunków oszczędnościowo - rozliczeniowych, co świadczy o wzmacnianiu się pozycji rynkowej banków konkurencyjnych i rozwoju konkurencji na rynku ROR -ów.

Zgodnie z przepisami art. 10 ust. 1 ustawy antymonopolowej, Prezes Urzędu nie wydaje decyzji o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i nakazującej zaniechanie jej stosowania, jeżeli zachowanie rynkowe przedsiębiorcy przestało naruszać zakaz nadużywania pozycji dominującej, w szczególności z powodu trwałego zmniejszenia jego udziału w rynku. Natomiast zgodnie z przepisami ust. 2 tego artykułu, w sytuacji trwałego zmniejszenia się udziału przedsiębiorcy w rynku Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

W rozpatrywanej sprawie Prezes Urzędu stwierdził trwałą, jak również znaczny (z ponad 60% w 1995 r. do poniżej 40% w latach 2000 - 2001) spadek udziału PKO w rynku ROR, zatem zgodnie z ww. przepisami ustawy antymonopolowej zachowanie PKO na rynku ROR przestało naruszać zakaz nadużywania pozycji dominującej.

Biorąc powyższe pod uwagę orzeczono jak w sentencji.

Zgodnie z art. 78 ustawy antymonopolowej od decyzji niniejszej przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od daty jej otrzymania.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu

Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Marek Wojtkiewicz
Dyrektor Departamentu Instytucji
Finansowych i Usług

Otrzymują:

**1. Rada Krajowa
Federacji Konsumentów**

Pl. Powstańców Warszawy 1

00-950 Warszawa

**2. Powszechna Kasa Oszczędności
Bank Polski S.A.**

ul. Puławska 15

00-975 Warszawa

**poprzez pełnomocnika:
Panią
Bożenę Idzikowską**